

Н.Г. Ушакова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
К.Ю. Величко, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

КОРПОРАТИВНІ КОНФЛІКТИ ЯК ФАКТОР ЗНИЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Корпоративні конфлікти виступають однією з основних загроз корпоративної безпеки та вкрай негативно впливають на інвестиційну привабливість корпоративних підприємств. Сталий розвиток корпорацій, високий рівень корпоративного управління та корпоративна безпека є найважливішими проблемами для економіки кожної країни.

Різні аспекти сутності корпоративних конфліктів, причин їх виникнення, підходів до класифікації, можливих шляхів вирішення представлені у наукових роботах таких вчених, як А.А. Данелян, Г.В. Алексєєв, В.О. Рибінцев, М.В. Хацер, М.Д. Кужельов, В.В. Холод, Л.С. Резнікова, О. Осипенко, О.В. Тарасова, Е.Г. Четвертакова, Ерік М. Рунессон та Марі-Лоренс Гі. Дослідженню впливу корпоративних конфліктів на інвестиційну привабливість підприємств присвячені роботи Д. Сегура, К. Шваб. На думку Г.В. Алексєєва, корпоративний конфлікт – це «розбіжності (суперечки) між акціонерами (інвесторами) і менеджерами товариства у зв'язку з порушеннями прав акціонерів, які призводять або можуть призвести до позовів стосовно товариства, що контролює акціонера або керівників щодо рішень, які вони приймають, дострокового припинення повноважень органів управління, істотної зміни у складі акціонерів». В.О. Рибінцев, М.В. Хацер наголошують, що «корпоративний конфлікт – це боротьба суб'єктів корпоративних відносин за матеріальні та нематеріальні ресурси акціонерних товариств з використанням всіх наявних у них інструментів та методів впливу».

Виділяють такі рівні корпоративної безпеки: операційний (безпека ефективності діяльності компанії (непорозуміння між керівниками та акціонерами може призвести до неправильного прийняття рішення в управлінні компанією, що призводить до зниження ефективності діяльності компанії та його результатів)); стратегічний (безпека стратегічного розвитку компанії (корпоративні конфлікти негативно впливають на репутацію компанії на ринку, що призводить до втрати потенційних інвесторів, партнерів і, як наслідок, може бути причиною закриття діяльності компанії)); та безпека інтересів акціонерів (якщо інтереси акціонерів порушуються, це може призвести до втрати їхніх упереджень у компанії та вилучення їх

капіталу з компанії)). Тобто корпоративні конфлікти негативно впливають на рівень безпеки підприємств, що призводить до втрати потенційних інвесторів у стратегічній перспективі.

Крім того, негативний вплив на корпоративну безпеку та інвестиційну привабливість українського бізнесу, має специфіка структури капіталу українських корпоративних компаній. Вона є висококонцентрованою (більшість корпоративних підприємств належать окремим групам, переважно інсайдерам), вона є орієнтованою на інсайдерів (інсайдери мають суттєвий вплив на функціонування корпорацій та їх результати), та характеризується непрозорістю (на практиці найчастіше неможливо визначити справжніх власників).

Недосконале корпоративне управління та існуючі прогалини в українському законодавстві, негативно оцінюються іноземними інвесторами. Зменшення корпоративних конфліктів та забезпечення високого рівня корпоративної безпеки є особливо важливим для українських корпорацій, тому необхідно розробити систему моніторингу корпоративних конфліктів, щоб зменшити їх кількість та негативний вплив на корпоративну безпеку. Моніторинг корпоративних конфліктів, що включає оцінку корпоративних інтересів учасників корпоративних відносин та випадки їх порушення, дозволяє керівникам служб безпеки оперативно виявляти потенційні конфлікти інтересів, що призводять до корпоративних конфліктів, а також факти, коли власники зловживають своїми правами та можливостями при прийнятті управлінських рішень, що сприятиме стабільній та ефективній роботі підприємств у довгостроковій перспективі та впливає на покращення їх інвестиційної привабливості.

Таким чином, щоб підвищити інвестиційну привабливість українських корпорацій, доцільно проводити моніторинг корпоративних конфліктів; корпоративні конфлікти повинні бути вирішені шляхом удосконалення законодавства в сфері захисту прав акціонерів та полегшення процедури вирішення спорів. При цьому слід акцентувати увагу на медіації, яка вважається найбільш ефективним способом вирішення корпоративних конфліктів, що підтверджується міжнародною практикою, але з урахуванням недосконалості українського законодавства у цій сфері та відсутності довіри до такого способу вирішення конфлікту в українському суспільстві, ще не набуло широкого використання.